

Hartog van Coevorden is geboren op 12 november 1918 in Groningen.

In 1925 wordt in Groningen de Joodse Idunagroep opgericht. Het was de eerste Joodse Scoutinggroep die zich bij de NPV aansloot, als groep 6. Aaltje van der Woude werd hier in 1932 Akela. Elie Cohen, haar latere echtgenoot en arts, was hopman van deze groep. In 1932 doet de groep mee aan het Wassenaarsche kamp, waar scouts uit heel Europa aan deelnemen. Omstreeks 1933 was in Groningen een tweede Joodse groep actief. Dit betrof een Zionistische afsplitsing van de Idunagroep onder de naam Mee-Avdoet le-Cheroet (Van Knechtschap naar vrijheid). Aaltje en Elie sloten zich hierbij aan. Adolf van Kollem wordt dan groepsleider en Efina Stoppelman begint als welpenleidster (Chil). De vader van Adolf, Eliazer, is erevoorzitter van de groep en Aron Stoppelman is de groepsvoorzitter. De groep heeft dan 30 leden, waarvan 15 welpen. In 1935 viert de groep met dan 40 leden haar 10-jarig bestaan. Naast Adolf en Efina zijn ook Wilhem Cohen (welpenleider), A. van Berg en Ph. de Jong dan leiding bij de groep. In 1937 was het adres van Wilhelm het contactadres van de groep. Wilmina Kats wehatogrd na 1935 Akela bij de horde. In 1938 was Hartog assistent verkennerleider bij de Joodse Idunagroep. Hij stopt daar in september 1939. In april 1939 wordt een ledenwerfactie georganiseerd en Adolf treedt als oud leider op als conferencier. Er wordt op een gegeven moment een stam opgericht en Meijer Mendels word in december 1939 oubaas en groepsleider. Dagobert Haag werd in december 1940 verkennerleider.

Hartog trad op 1 oktober 1940 in dienst bij het Apeldoornsche Bosch in Apeldoorn als leerling verpleegkundige. Hartog en Betje Rosetta Dasberg, eveneens verpleegkundige, waren in ondertrouw. Voordat hun huwelijk kon worden voltrokken, was één van hen op transport gesteld.

Het Apeldoornsche Bosch was een joodse psychiatrische inrichting, die tot 1943 gevestigd

was aan de Zutphensestraat in Apeldoorn. Naast de inrichting stond het Paedagogium Achisomog (vertaald: Mijn broeder tot steun), waar Joodse kinderen met opvoedingsmoeilijkheden en zwakzinnige kinderen werden opgevangen. In de instelling werkten diverse joodse scouts die eerder bv. in de Berg-stichting in Laren gewoond hadden. De eerste tweeënhalve jaar van de oorlog gaan relatief onbezorgd voorbij aan de patiënten en het personeel van Het Apeldoornsche Bosch. Maar op 1 april 1942 wordt het niet-Joodse personeel ontslagen. Op 19 januari 1943 gelast SS-commandant Ferdinand aus der Fünten de evacuatie van het gehele complex. Een dag later kwam de Ordedienst van Kamp Westerbork en op het station van Apeldoorn werd een goederentrein met 40 wagons gereed gemaakt. De helft van het personeel is in die nacht gevlucht en ondergedoken. In de nacht van donderdag 21 op vrijdag 22 januari 1943 rijden vrachtwagens af en aan om alle patiënten naar de

gereedstaande goederentrein te brengen. De patiënten en de kinderen van Paedagogium Achisomog worden als eerste hardhandig in vrachtauto's geladen. De trein vertrok de volgende ochtend en bracht de bijna 1200 patiënten en 50 van de personeelsleden rechtstreeks naar vernietigingskamp Auschwitz-Birkenau, waar de patiënten bij aankomst direct zijn gedood. Het resterende, in Apeldoorn gebleven, personeel is samen met de laatste ruim honderd Joodse Apeldoorners in een gewone trein naar Kamp Westerbork gebracht en werd vandaar uit gedeporteerd.

Hij werd op 2 februari 1943 met 890 personen van kamp Westerbork gedeporteerd naar vernietigingskamp Auschwitz-Birkenau. Hij werd daar op 30 april 1943 vermoord.

Auschwitz was een concentratiekampcomplex dat tijdens de Tweede Wereldoorlog door nazi-Duitsland rondom de Poolse stad Oświęcim (Duits: Auschwitz) in het geannexeerde deel van Polen werd opgezet. Auschwitz was het grootste van alle Duitse concentratiekampen en bestond aan het einde van de oorlog uit Auschwitz I (het basiskamp (Duits: Stammlager) ten zuidwesten van de stad), Auschwitz II-Birkenau (het Vernichtungslager (vernietigingskamp) ten westen van de stad), Auschwitz III-Monowitz (een werkkamp ten oosten van de stad bij de IG Farben-fabriek) en tevens tientallen subkampen. Ongeveer 1,3 miljoen mensen werden naar Auschwitz gedeporteerd. Van hen zijn er ongeveer 1,1 miljoen om het leven gekomen; het grootste deel van de slachtoffers werd vergast. Van 1940 tot en met begin 1942 was het Auschwitz-complex voornamelijk een concentratiekamp; gevangenen kwamen om het leven door de combinatie van grove mishandeling, uitputting en ziekte. Vanaf het begin van 1942 tot oktober 1944 was de actieve massamoord op Joden net zo'n belangrijke functie van het complex.

Meer informatie

[T.O.P.-groep, een Joodse padvindergroep in Den Haag \(1932-1941, 1945- ca. 1950\) –](#)

[Joods Erfgoed Den Haag](#)

[Nieuw Israelietisch weekblad » 21 maa 1930 - Art. 60 | Delpher](#)

[Nieuw Israelietisch weekblad » 26 aug 1932 - Art. 107 | Delpher](#)

[Centraal blad voor Israëlieten in Nederland » 04 jan 1935 - Art. 47 | Delpher](#)

[Nieuwsblad van het Noorden » 20 apr 1936 - Art. 304 | Delpher](#)

[Nieuw Israelietisch weekblad » 04 nov 1938 - Art. 134 | Delpher](#)

[Waakt; orgaan der Padvindere Vereeniging Nederland, jrg 6, 1939, no 8, 1939 » 1939-09 - Pag. 9 | Delpher](#)

[Hartog van Coevorden \(joodsmonument.nl\)](#)

[Hartog van Coevorden | Oorlogsgravenstichting](#)

[Holocaust Survivors and Victims Database -- van Hartog Coevorden \(ushmm.org\)](#)

[Namenlijst-Apeldoornsche-Bosch.pdf \(joodsgroningen.nl\)](#)

[Herinneringscentrum Apeldoornsche Bosch - Geschiedenis](#)

[Het Apeldoornsche Bosch - Wikipedia](#)

[Hartog van Coevorden - Kamp Westerbork, De Digitale Collectie](#)

[Lijst van Jodentransporten vanuit Nederland - Wikipedia](#)

[Auschwitz \(concentratiekamp\) - Wikipedia](#)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.